

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІТОФАРМ»

**ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
“ФІТОФАРМ”
за 2019 рік**

м.Київ 2020р.

Загальні відомості

Повне найменування підприємства	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ФІТОФАРМ"
Організаційно-правова форма підприємства	Приватне акціонерне товариство
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	05430596
Юридична адреса	Україна, м. Київ, Дніпровський р-н, пр-т Павла Тичини, буд. 1в, Офіс А504
Адреса потужностей виробництва	Україна, Донецька обл., м. Бахмут, вул. Сибірцева 2
Телефон	(044) 390-52-91
Факс	(06274) 3-20-63
E-mail	info@fitofarm.ua

Звіт про управління розміщений в мережі Інтернет на сторінці www.fitofarm.ua _____ (дата) _____

ЗМІСТ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
2. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ.....	12
3. ЛІКВІДНІСТЬ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	16
4. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	21
5. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА КАДРОВА ПОЛІТИКА.....	23
6. РИЗИКИ	28
7. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ.....	30
8. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ	33
9. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	34
10. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ.....	36

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ОПИС ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ПРАТ «ФІТОФАРМ»— національна фармацевтична компанія, яка входить до ТОП-10 фармвиробників України за обсягом реалізованої продукції.

Портфель компанії налічує більше 80 найменувань лікарських препаратів як рослинного, так і синтетичного походження, що застосовуються в хірургії, дерматології, ортопедії, педіатрії, кардіології, гінекології, терапії та інших областях сучасної медицини. Продукція ПРАТ «ФІТОФАРМ» експортується в Прибалтику , Грузію, Азербайджан, Таджикистан, Молдову.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» -українська фармацевтична компанія з великим досвідом у виробництві ефективних та доступних для населення лікарських засобів.

Історія компанії ПРАТ «ФІТОФАРМ»

1974 рік - Рік заснування Артемівського фармацевтичного заводу. Підприємство виробляє лікарські препарати, виготовлені з рослинної сировини

1991 рік - Початок випуску препаратів галенового виробництва під назвою «Фітококтейлі» різної спрямованості: шлункові, печінкові, від застуди і т.д.

1995 рік - Підприємство перетворене у відкрите акціонерне товариство «Фітофарм». Проведена модернізація заводу, розширено штат і асортимент лікарських засобів.

2006-2010 роки - Відкриваються офіси в семи регіонах України. За період 2006 — 2010 рр. «Фітофарм» виводить на ринок більше 20 нових препаратів, серед яких продукти як власної розробки, так і перші в Україні генерики. Починає експорт продукції в Прибалтику, Грузію, Таджикистан, Азербайджан, Молдову.

2011 рік - ВАТ «Фітофарм» перетворено в публічне акціонерне товариство

2012 рік - У цьому році «Фітофарм» успішно пройшов сертифікаційний аудит, який підтвердив компетентність підприємства та відповідність вимогам стандарту ISO 9001: 2008 у заявленій галузі сертифікації «Розробка, виробництво і реалізація лікарських засобів»

2014 рік - Завод в Бахмуті (Артемівську) опинився в зоні АТО. Компанії вдалося зберегти безперебійну роботу підприємства і забезпечити необхідними медикаментами жителів Донбасу та всієї України. Завдяки успішним показникам роботи в 2014 році компанія була визнана гідною найвищої нагороди за досягнення у фармацевтичній галузі України «Панацея», здобувши почесний титул «Компанія року»

2017 рік - Проведена реорганізація компанії в ПРАТ «ФІТОФАРМ», Компанія успішно пройшла ресертифікаційний аудит, який в черговий раз підтвердив компетентність підприємства та відповідність вимогам стандарту ISO 9001:2008.

2018 рік – ПРАТ «ФІТОФАРМ» міцно займає 13 місце серед вітчизняних виробників фармпродукції. Вперше вийшла реклама на ТВ препарату СЕДАФІТОН нашого виробництва. Успішно пройдений ресертифікаційний аудит на відповідність стандартам ISO 9001:2008 та ліцензійна перевірка.

2019 рік – Компанія піднялася ще на одну сходинку серед вітчизняних виробників фармпродукції, та зайняла 12 місце серед ТОП -20. Впроваджено у виробництво та виведено на ринок чотири нові препарати: Артеджа-Актив (комплекс та емульгель); Тріосіл таблетки, Живокосту мазь, Мефенамінова кислота таблетки.

Основні види діяльності ПРАТ “ ФІТОФАРМ ”:

- виготовлення та розфасовка, оптова реалізація покупцям медичних препаратів та лікарських засобів, виробів медичного призначення, а також косметичних засобів;
- роздрібна торгівля населенню через аптечну мережу підприємства лікарських засобів власного виробництва, а також лікарських засобів і виробів медичного призначення від інших постачальників;
- виробнича і комерційна діяльність з метою одержання прибутку та інші види діяльності, які не заборонені законодавством України.

Основна діяльність підприємства направлена на використання біологічно активних речовин рослинного походження для виготовлення лікарських засобів та виготовлення актуальних, зоргенеричних препаратів іншої цінової категорії, які користуються високим попитом.

За всю історію існування підприємство освоїло випуск більше 100 найменувань готових лікарських форм серед яких гемо статичні, протизапальні, протиревматичні засоби, антисептичні засоби, засоби ,які впливають на харчову діяльність, на центральну нервову систему, на серцеву діяльність, засоби від кашлю. Деякі препарати індивідуально випускаються тільки ПРАТ "Фітофарм": настойки софори японської, краплі для очей - розчин левоміцетину, цинк сульфату з борною кислотою, засоби для укріплення волосся, рідина для пом'якшення шкіри рук, таблетки від кашлю "Екстратерм", таблетки амінокапронової кислоти 0,5 №20.

На підприємстві велика увага приділяється рекламній продукції, реконструкції діючого виробництва згідно з Міжнародними правилами СМР, впровадження нових технологій. Активно застосовуються наукові розробки ГНЦЛС для вдосконалення медичних препаратів та розширення номенклатури медикаментів, у зв'язку з чим було вдосконалено ряд технологічних процесів, покращенні умови праці. Розробляються НТД на

виробництво нових лікарських засобів. Продукція користується попитом у таких країнах як Казахстан, Молдова, Грузія та Азербайджан.

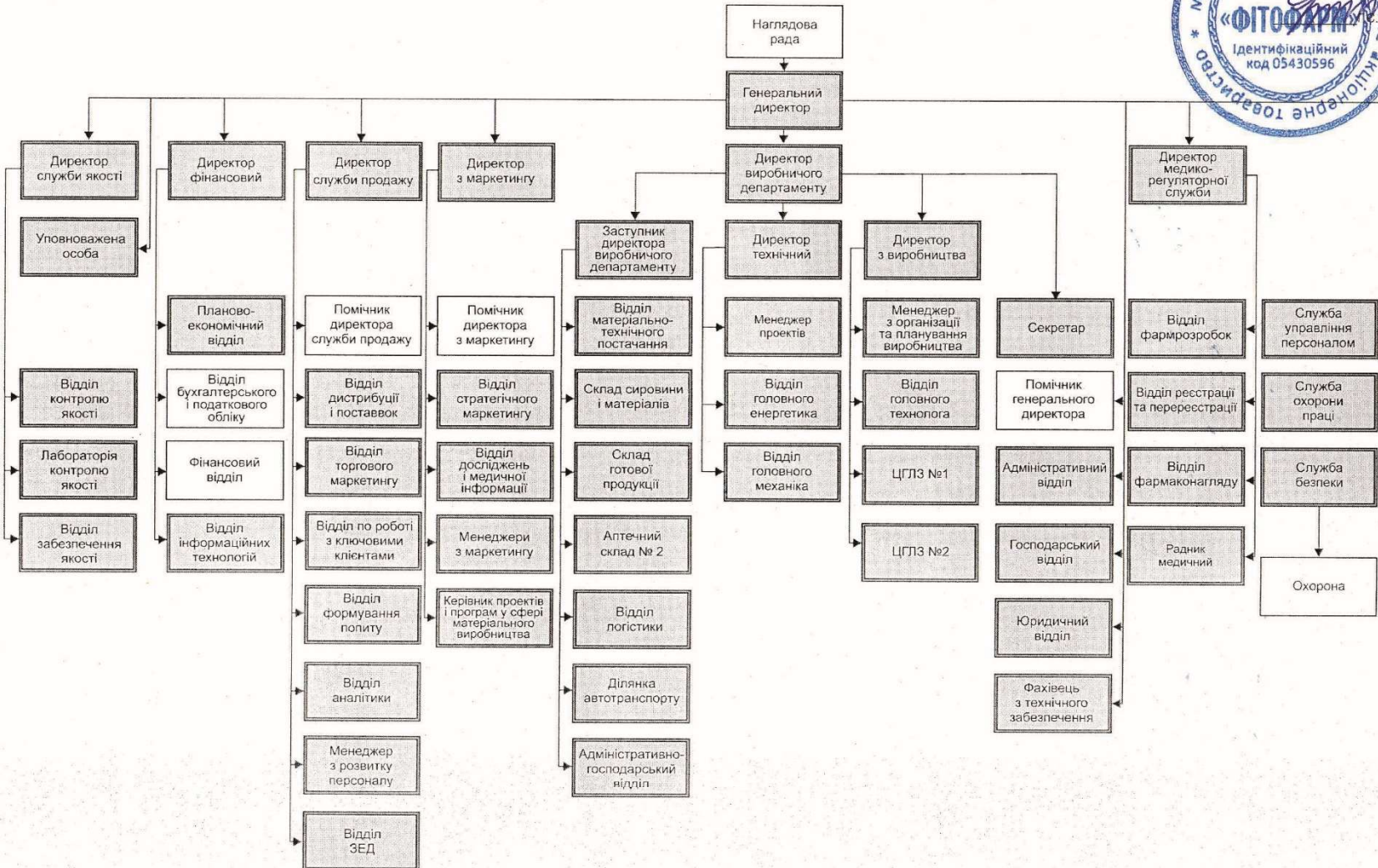
Ціль ПРАТ «ФІТОФАРМ» - об'єднати найкращу спадщину вітчизняної фармації з найновішими технологіями для створення та виведення на ринок якісних та затребуваних лікарських препаратів для лікарів та пацієнтів.

Мета ПРАТ «ФІТОФАРМ»— забезпечення споживачів високоякісними, ефективними та доступними лікарськими засобами

Органами управління ПРАТ «ФІТОФАРМ» є загальні збори акціонерів, наглядова рада, генеральний директор.

Організаційна структура ПРАТ «ФІТОФАРМ» представлена на сторінці 8.

Організаційна структура ПРАТ «ФІТОФАРМ»

 - підрозділи, що входять в СМЯ

 адміністративне підпорядкування

В теперішній час підприємство посідає належне місце серед українських виробників фармацевтичної продукції. Так, за даними досліджень "Фармстандарт компанія "Маріон" по підсумкам роботи у 2007 року "ВАТ "Фітофарм" ввійшов в трійку динамічно розвиваючих фармацевтичних підприємств в Україні, об'єми продажу в сумовому кількісному значенні виросли більше, ніж ринок в цілому. В 2005 році компанія займає - 20 місце, в 2006 році - 17 місце, в 2014 р - 9 місце ; у 2018 році – 13 місце серед вітчизняних виробників.

У 2019 році ПРАТ «ФІТОФАРМ» міцно займає 7 сходинку по продажам в натуральному виразі, та 12 місце по продажам в грошовому виразі серед вітчизняних компаній.

Динамика продаж ТОП 20 українських виробників у натуральному виразі, млн.уп.

Компанія	млн.уп.		місце в рейтингу по обсягу продаж	
	2018р	2019р	2018р	2019р
Дарница	165	153	1	1
Фармак	86	84	2	2
Артериум	79	74	3	3
Здоровье	55	53	4	4
КВЗ	55	50	5	5
Виола	40	39	6	6
Фитофарм	34	32	8	7
Борщаговский ХФЗ	37	31	7	8
Юрия-Фарм	31	31	9	9
Житомирская ФФ	28	26	10	10
Красная Звезда	25	21	11	11
Лекхим	14	13	12	12
Монфарм	9	11	18	13
Тернопольская ФФ	13	11	14	14
Лубны-Фарм	13	10	13	15
Интерхим	11	9	16	16
Астрафарм	10	9	17	17
Лектравы	11	9	15	18
Сперко	8	9	19	19
Новофарм-Биосинтез	7	8	20	20

Динамика продаж ТОП 20 українських виробників у грошовому виразі, млн.грн.

Компанія	млн. грн.		місце в рейтингу по обсягу продаж	
	2018р	2019р	2018р	2019р
Фармак	4524	5257	1	1
Артериум	3086	3439	2	2
Дарниця	2908	3228	3	3
КВЗ	1923	2265	5	4
Здоровье	2057	2230	4	5
Юрия-Фарм	1810	1997	6	6
Борщаговский ХФЗ	1106	1236	7	7
Интерхим	766	837	8	8
Сперко	616	752	9	9
Лекхим	569	680	10	10
Микрохим	419	542	13	11
Фитофарм	480	533	11	12
Виола	388	497	15	13
Про-Фарма	436	484	12	14
Житомирская ФФ	412	441	14	15
Мегаком	309	404	18	16
Биофарма	326	358	16	17
Красная звезда	324	339	17	18
Дилео Фарма	247	316	19	19
Астрафарм	242	278	20	20

Висока якість продукції — одна з найважливіших конкурентних переваг ПРАТ « ФІТОФАРМ ». Засвоєння та впровадження сучасних методів контролю якості сировини, матеріалів та готової продукції дозволяє підприємству гарантувати ефективність, безпеку лікарських засобів та впевнено вести бізнес в умовах жорсткої конкуренції на ринках України та СНГ.

З 2012 року на підприємстві ПРАТ «ФІТОФАРМ» функціонує система менеджменту якості, побудована відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001.

Система охоплює усі структурні підрозділи підприємства та робочі процеси, що забезпечують розробку препарату, вивчення стабільності, реєстрацію, виробництво, реалізацію, просування лікарських препаратів, а також процеси закупівлі сировини та матеріалів.

Починаючи з 2013 року компанія ПРАТ «ФІТОФАРМ» проходила щорічні аудити на відповідність вимогам стандарту ISO 9001:2008.

У 2018 році працівники ПРАТ «ФІТОФАРМ» пройшли навчання та підвищили кваліфікацію з програми «Стандарт ISO 9001:2015. Система менеджменту якості. Вимоги.», що був проведений підприємством ТОВ «ХЕЛІКС».

Завдяки впровадженню отриманих знань в травні 2018 року ПРАТ «ФІТОФАРМ» успішно пройшло ресертифікаційний аудит компанією «СЖС Україна» по перевірці відповідності системи менеджменту якості підприємства вимогам ISO 9001:2015. Відповідність СМЯ встановленим вимогам - підтверджено.

Лабораторія контролю якості ПРАТ «ФІТОФАРМ» атестована Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (свідоцтво № 343 від 10 березня 2017р).

У квітні 2018 року виробництво, оптова торгівля та лабораторія контролю якості ПРАТ «ФІТОФАРМ» пройшли планову перевірку Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками на відповідність ліцензійним умовам провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів). Отримані зауваження усунуто, відповідність підтверджена.

У 2019 році ПРАТ «ФІТОФАРМ» успішно пройшов наглядний аудит компанією «СЖС Україна» по перевірці відповідності системи менеджменту якості підприємства вимогам ISO 9001:2015. Відповідність СМЯ встановленим вимогам - підтверджено.

Також, у 2019 р. на ПРАТ «ФІТОФАРМ» розпочато впровадження системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точка (принципів НАССР), що поширюється на виробництво дієтичних добавок. Створено робочу групу НАССР, розроблено план НАССР та забезпечується функціонування системи НАССР на підприємстві.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

У 2019 році зусилля ПРАТ “ФІТОФАРМ” були спрямовані на виконання планів виробництва та продаж, закріплення та посилення присутності на ринку України, а також на збільшення частки експорту власної продукції.

Динамика показників ПРАТ “ФІТОФАРМ” 2018-2019 рр.

Назва показників	Од.вим.	Звіт 2018 р.	Звіт 2019 р.	2019р. у % до 2018р.
Обсяг виробництва продукції в оптових цінах	тис.грн	570 386,7	542 882,3	95%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис.грн	464 579,0	421 332,2	91%
Валовий прибуток	тис.грн	285 362,0	250 443,0	88%
Частка експорту в обсязі реалізованої продукції	%	2	2	0%
Середньоспискова чисельність працюючих	чол	452	430	95%
Середньомісячна заробітна плата 1-го працюючого	грн	5 965,3	7 142,0	120%

За підсумками поточного року обсяг виробництва промислової товарної продукції у діючих оптових цінах склав 542 882,3 тис.грн. (за 2018 рік – 570 386,7 тис.грн.), в тому числі по видах:

Основні види продукції	Обсяг виробництва 2019р		
	у натуральній формі, тис. фасовок	у горшковій формі, тис.грн.	у відсотках до всієї виробленої продукції%
Водні розчини	6 137,7	42 769,3	8%
Екстракти рідкі	57,9	553,5	0%
Мазі, пасти, гелі, креми	2 346,3	57 454,6	11%
Медичні масла та лініменти	1 412,3	16 916,6	3%
Настоянки та краплі з лік. рослин. сировини	8 484,1	63 899,5	12%
Очні краплі	253,2	2 597,2	0%
Рослинні лікарські засоби	200,0	6 339,7	1%
Сиропи	551,2	12 890,1	2%
Спиртові розчини та їх суміші	9 542,3	104 368,3	19%

Таблетки, капсули	2 344,5	204 874,4	38%
Експорт готової продукції	3 262,3	30 219,1	6%
Всього	34 591,87	542 882,26	100%

У порівнянні з минулим роком динаміка виробництва продукції по основним видам у натуральній формі виглядає наступним чином:

Основні види продукції	Обсяги виробництва у натуральній формі, тис. фасовок		
	2018рік	2019рік	приріст 2019 р до 2018р, %
Водні розчини	7 713,5	6 137,7	-20%
Екстракти рідкі	106,2	57,9	-45%
Мазі, пасти, гелі, креми	2 903,3	2 346,3	-19%
Медичні масла та лініменти	1 311,6	1 412,3	8%
Настоянки та краплі з лік. рослин. сировини	11 131,8	8 484,1	-24%
Очні краплі	1 018,3	253,2	-75%
Рослинні лікарські засоби	163,7	200,0	22%
Сиропо	744,4	551,2	-26%
Спиртові розчини та їх суміші	8 213,8	9 542,3	16%
Таблетки, капсули	4 582,0	2 344,5	-49%
Експорт готової продукції	2 894,0	3 262,3	13%
Всього	40 782,68	34 591,87	-15%

У порівнянні з 2018роком загальний обсяг виробництва зменшився на 15%, але по деяким видам продукції досягнуто збільшення виробництва:

- Медичні масла та лініменти +8%;
- Спиртові розчини та їх суміші +16%;
- Рослинні лікарські засоби +22%;
- Експорт готової продукції +13%.

За 2019 рік ПРАТ “ФІТОФАРМ” отримало чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в сумі 421 332 тис.грн. (2018 рік – 464 579 тис.грн.), в тому числі по видах:

Основні види продукції	Обсяг реалізації 2019р		
	у натуральній формі, тис. фасовок	у горшковій формі, тис.грн.	у відсотках до всієї виробленої продукції%
Водні розчини	6 610,2	38 295,9	9%
Екстракти рідкі	57,7	443,9	0%
Мазі, пасти, гелі, креми	2 333,3	49 971,5	12%
Медичні масла та лініменти	1 314,2	12 570,6	3%
Настоянки та краплі з лік. рослин. сировини	8 280,0	49 667,7	12%
Очні краплі	259,2	2 737,0	1%
Рослинні лікарські засоби	98,9	2 524,9	1%
Сиропи	393,4	7 436,8	2%
Спиртові розчини та їх суміші	9 124,7	80 324,7	19%
Таблетки, капсули	2 170,3	160 388,2	38%
Експорт готової продукції	2 993,0	9 683,4	2%
Дохід від реалізації товарів контрактного виробництва	44,8	7 287,7	2%
Всього	33 679,74	421 332,2	100%

У порівнянні з минулим роком динаміка реалізації товарної продукції по основним видам у натуральній формі виглядає наступним чином:

Основні види продукції	Обсяги реалізації у натуральній формі, тис. фасовок		
	2018рік	2019рік	приріст 2019 р до 2018р, %
Водні розчини	7 115,0	6 610,2	-7%
Екстракти рідкі	112,8	57,7	-49%
Мазі, пасти, гелі, креми	3 005,0	2 333,3	-22%
Медичні масла та лініменти	1 361,1	1 314,2	-3%
Настоянки та краплі з лік. рослин. сировини	11 517,8	8 280,0	-28%
Очні краплі	1 045,8	259,2	-75%
Рослинні лікарські засоби	164,8	98,9	-40%
Сиропи	808,7	393,4	-51%
Спиртові розчини та їх суміші	8 702,6	9 124,7	5%
Таблетки, капсули	4 317,1	2 170,3	-50%
Експорт готової продукції	2 934,7	2 993,0	2%
Товари контрактного виробництва	33,4	44,8	34%
Всього	41 118,96	33 679,74	-18%

Підприємство за підсумком роботи 2019 року отримало валовий прибуток у розмірі 250 443 тис.грн. (за 2018 рік 285 362 тис.грн). Зменшення до минулого року склало 12%.

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника за 2019 рік збільшилася у порівнянні з минулим роком на 20% та склала 7142 грн. (у 2018 році – 5965,3 тис.грн.). У наступному 2020 році заробітна плата одного працівника підприємства поступово зростатиме. Прогнозний показник на 2020 рік – 8052 грн.

Рівень завантаження виробничих потужностей у 2019 році по роботі в одно-змінному режимі роботи склав 81%. Потужності дво-змінного режиму роботи використані частково по окремих ділянках виробництва. По цехах та ділянках виробництва загрузка потужностей в 2018 – 2019 роках виглядає наступним чином:

Виробничий підрозділ	середнє значення за рік, %	
	2018 рік	2019 рік
Цех №1, в тому числі	97%	74%
Ділянка фасовки очних крапель	94%	25%
Ділянка фасовки забарвлюючих розчинів	90%	94%
Ділянка основної фасовки	105%	103%
Цех №2, в тому числі	87%	87%
Ділянка фасовки мазей	70%	61%
Ділянка фасовки таблеток	104%	75%

3. ЛІКВІДНІСТЬ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Ліквідність характеризує здатність підприємства швидко перетворити активи на гроші. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань – короткострокової кредиторської заборгованості. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами. І чим більше це перевищення, тим сприятливіший фінансовий стан має підприємство з позиції ліквідності.

Актуальність визначення ліквідності балансу набуває особливого значення в умовах економічної нестабільності. Така ж проблема виникає, коли необхідно визначити, чи достатньо в установи коштів для розрахунків з кредиторами, тобто здатність ліквідувати (погасити) заборгованість наявними засобами. В даному випадку під ліквідністю мається на увазі наявність у підприємства оборотних коштів у розмірі, теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань.

Оцінку ліквідності підприємства виконують за допомогою системи фінансових коефіцієнтів, які дозволяють зіставити вартість поточних активів, що мають різний ступінь ліквідності, із сумою поточних зобов'язань. До них належать:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття);
- коефіцієнт фінансової стійкості (або незалежності);
- коефіцієнт фінансового левериджу (структури капіталу).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дозволяє визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості й реалізації інших активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається за формулою:

$$K.a. = \text{Грошові активи} / (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

$$K.a. 2017p. = 1\,018 / 53\,179 = 0,02$$

$$K.a. 2018p. = 9/112\,145 = 0,001$$

$$K.a. 2019p. = 200/81\,186 = 0,0025$$

Теоретично значення коефіцієнта вважається достатнім, якщо воно перевищує 0,2...0,3. На практиці ж значення бувають значно нижчі, і за цим показником не можна відразу робити негативні висновки про можливість підприємства негайно погасити свої борги, тому що мало ймовірно, щоб всі кредитори підприємства одночасно пред'явили б йому свої вимоги. Слід зазначити, цей показник на ПРАТ «ФІТОФАРМ» за 2019 рік в порівнянні з минулим роком збільшився з 0,001 до 0,0025, але значення менше чим у 2017 р. Це пов'язане з тим, що на кінець періоду всі вільні грошові кошти підприємства були направлені на погашення овердрафту, яким користується підприємство для поповнення оборотних коштів та раціонального використання фінансових ресурсів.

Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільше легко реалізованої частини активів – оборотних коштів. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів. Оскільки поточні зобов'язання підприємства погашаються в основному за рахунок поточних активів, для забезпечення нормального рівня ліквідності необхідно, щоб вартість поточних активів перевищувала суму поточних зобов'язань. Нормальним значенням даного коефіцієнта вважається 1,5...2,5, але не менше 1. Однак на його рівень впливає галузева належність підприємства, структура запасів, стан дебіторської заборгованості, тривалість виробничого циклу й інші фактори.

Коефіцієнт загальної ліквідності визначається за формулою:

$$K_{зл} = (\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}) / (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

$$K_{зл\ 2017p.} = (171\,689 + 4034) / 53\,257 = 3,30$$

$$K_{зл\ 2018p.} = (185\,575 + 5205) / 112\,208 = 1,70$$

$$K_{зл\ 2019p.} = (161\,834 + 2006) / 81\,186 = 2,02$$

Коефіцієнт поточної ліквідності відображає спроможність підприємства погасити поточні зобов'язання за рахунок поточних активів підприємства та свідчить про те, скільки одиниць оборотних коштів припадає на одну одиницю короткострокових зобов'язань. Так, на початок 2018р. на 1 гривню поточних зобов'язань припадає 3,30 грн. поточних активів, а станом на 31.12.2018р. – 1,70 грн. поточних активів, тобто спостерігається зменшення даного коефіцієнта, що показує зниження платоспроможності підприємства. Станом на 31.12.2019р. к-т збільшується до 2,02 грн, що вказує на задовільну платоспроможність.

Коефіцієнт швидкої ліквідності – цей коефіцієнт за змістом аналогічний коефіцієнту покриття, але даний показник розраховується для окремих оборотних активів, коли з розрахунку виключено найменш ліквідну їх частину –запаси. На відміну від попереднього, він враховує якість оборотних активів і є більш суворим показником ліквідності, оскільки при його розрахунку враховуються найбільш ліквідні поточні активи (запаси не враховуються). Виключаються матеріальні запаси не тільки через те, що вони менш ліквідні, а в основному через те, що грошові кошти, які можна одержати у випадку вимушеної реалізації виробничих запасів, можуть бути істотно нижчими за затрати на їх закупку.

Він обчислюється так:

Коефіцієнт шл = (Оборотні активи – Запаси і затрати+Витрати майбутніх періодів) / (Поточні зобов'язання+Доходи майбутніх періодів)

$$\text{Кшл}_{2017\text{р.}} = (171\,689 - 43\,524 + 4\,034) / 53\,257 = 2,48$$

$$\text{Кшл}_{2018\text{р.}} = (185\,575 - 47\,000 + 5\,205) / 112\,208 = 1,28$$

$$\text{Кшл}_{2019\text{р.}} = (161\,834 - 52\,008 + 2\,006) / 81\,186 = 1,38$$

Нормативне значення цього коефіцієнта складає 0,8 – 1,5. Оптимальне значення показника залежить від сфери діяльності та особливостей фірми. Значення коефіцієнта в межах нормативу, вказує на те, що в компанії досить ліквідних оборотних коштів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями. Однак, для того, щоб сформулювати точні висновки, необхідно порівняти показник з попередніми роками. Слід зазначити, цей показник на ПРАТ «ФІТОФАРМ» за 2019

рік в порівнянні з минулим роком збільшився з 1,28 до 1,38. Це означає, що в 2019 році на одну гривню поточної заборгованості підприємство має 1,23 гривні ліквідних активів. Збільшення зумовлено тим, що на кінець періоду зменшилася дебіторська заборгованість, що пов'язано з зменшенням обсягу реалізації продукції на 10% , та зменшенням числа днів відстрочки платежу, що надаються дистриб'юторам. Знаменник коефіцієнта швидкої ліквідності також зменшився у порівнянні з минулим періодом, що обумовлено зниженням кредиторської заборговоаності.

Оборотність дебіторської заборогованості зросла з 103 днів у 2018 році до 108 днів у 2019 році.

Оборотність кредиторської заборгованості зросла з 108 днів у 2018 році до 140 днів у 2019 році.

Період оборотності запасів збільшився з 91 днів у 2018 році до 106 днів у 2019 році.

Коефіцієнт фінансової стійкості (або незалежності) - індикатор, який говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі. Коефіцієнт фінансової стійкості розраховується як співвідношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до суми пасивів. Значення коефіцієнта вказує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок постійного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі.

Високе значення показника говорить про гарні перспективи розвитку компанії та низький ризик банкрутства. Низьке значення говорить про те, що існує певний ризик втрати платоспроможності.

Формула розрахунку:

Коефіцієнт фінансової стійкості = Власний капітал / Сума пасивів

Коефіцієнт фінансової стійкості_{2017р.} = 95 978/256 377 = 0,37

Коефіцієнт фінансової стійкості_{2018р.} = 137 048/357 248 = 0,38

Коефіцієнт фінансової стійкості_{2019р.} = 137 872/326 183 = 0,42

Нормативне значення знаходиться в межах 0,7-0,9.

Частка активів ПРАТ «ФІТОФАРМ», що фінансуються за рахунок постійного капіталу і довгострокових зобов'язань, у 2019 році збільшилася в порівнянні з минулим роком і склала 42%. Значення показника свідчить про те, що підприємство станом на 31.12.2019р. збільшило свою фінансову стійкість.

Коефіцієнт фінансового левериджу (структури капіталу). Цей показник вказує на рівень левереджа компанії. Фінансовий леверидж (плече фінансового важеля, кредитний важіль, кредитне плече) – це відношення позикових коштів до особистих (інакше кажучи, відповідність між позиковими і особистим капіталом).

Коефіцієнт фінансового левериджу = (Довгострокові кредити банків+ Інші довгострокові зобов'язання)/ Власний капітал

$$K-T_{2017p.} = 105\,909 / 95\,978 = 1,10$$

$$K-T_{2018p.} = 99\,999 / 137\,048 = 0,73$$

$$K-T_{2019p.} = 101\,477 / 137\,872 = 0,74$$

Оптимальним, особливо для вітчизняних компаній, вважається рівне співвідношення кредитного та власного капіталу (коли коефіцієнт фінансового левериджу дорівнює 1. Допустимим може бути і значення до 2, а у великих публічних компаній це співвідношення може бути ще більше.

Значення даного показника ПРАТ «ФІТОФАРМ» незначно збільшилося з 0,73 до 0,74, тобто підприємство в звітному періоді збільшило довгострокові кредити, але в той же час відбулося зростання власного капіталу підприємства, що безперечно є позитивною тенденцією.

Ефективність використання обігових коштів залежить від багатьох факторів, які можна розділити на зовнішні, які впливають поза залежністю від зацікавленості підприємства і на які підприємство не має можливості вплинути, а також внутрішні, на які підприємство може і повинно мати активний вплив.

Оптимізація платоспроможності та ліквідності підприємства спрямована на досягнення необхідного рівня порівнянності активів та джерел їх формування.

Можливими шляхами покращення ліквідності та платоспроможності можуть бути:

- збільшення надходжень грошових коштів за рахунок збільшення оборотності дебіторської заборгованості;
- контроль та своєчасне погашення кредиторської заборгованості, в рамках умов договору;
- позбавлення неліквідних запасів (тобто запасів товарів або готової продукції які не користуються попитом);
- перегляд номенклатури виробництва, та збільшення продуктового портфелю високорентабельною продукцією, яка користується попитом на ринку збуту;
- пошуки більш дешевих матеріалів та сировини, та альтернативних постачальників.

4. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

ПРАТ «ФІТОФАРМ» усвідомлює, що його функціонування не повинно призводити до негативних змін у навколишньому середовищі і негативно впливати на здоров'я людини. Мінімізація негативного впливу і забезпечення екологічної безпеки є одними з найважливіших пріоритетів діяльності Товариства.

Стратегічною метою екологічної політики є забезпечення екологічно орієнтованого розвитку Товариства при підтримці високого рівня екологічної безпеки та зниження екологічних ризиків, пов'язаних із здійсненням своєї діяльності, а також ефективний контроль за екологічними аспектами, досягнення найкращих показників по зниженню аварійності, скорочення втрат енергоносіїв, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та раціональне використання природних ресурсів.

Згідно діючого Дозволу №1410300000-43-А на викиди забруднюючих речовин, виданого Департаментом екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації 20.10.2015р., на ПРАТ "ФІТОФАРМ" щорічно плануються та проводяться природоохоронні заходи, спрямовані на збереження природних ресурсів (термін дії Дозволу до 06.06.2024р.).

Лабораторією ТОВ НВП «ЕКОС» щорічно проводиться моніторинг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами .

Згідно переліку парникових газів, встановленому Рамковою конвенцією зміни клімату Кіотського протоколу, забруднюючі речовини, що утворилися в результаті виробничої діяльності ПРАТ «ФІТОФАРМ» в 2019 році, та викинуті в атмосферне повітря, складають: діоксид вуглецю – 874,01 тонн, оксиди азоту- 0,031 тонн, метан – 0,037 тонн.

Впродовж 2019 року в процесі виробництва на підприємстві утворилося: відходи фармацевтичні, препарати та речовини – 10,960 тонн, та інше. Також побутових та будівельних відходів – 109,5 м³.

Тимчасово накоплені відходи промислових процесів підприємства розміщуються у спеціальних обладнаних місцях на території підприємства і згідно з договорами передаються фірмам - переробникам на утилізацію або підлягають продажу, як втор сировина.

Додатково було утилізовано 258 штук відпрацьованих люмінесцентних ламп типу ЛБД та ДРЛ, мастила моторного, трансмісійного відпрацьованого – 200 кг.

- У 2014 році ПРАТ «ФІТОФАРМ» розробив та ввів в експлуатацію свердловину глибиною 70 метрів с дебітом води від 1,8 до 5,4 м³/годину. Водонесний комплекс використовується для організації водопостачання підприємства. Якість підземних вод комплексу дуже контрастна і залежить від умов формування підземних вод. За даними лабораторних досліджень підземних вод зі свердловини мінералізація складає 2,5-3,4 г/дм³. Підземні води комплексу за мінералізацією, хімічним складом не відповідають ДСанПін 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до питної води призначеної для споживання людиною». З метою економії питної води , яку підприємство отримує з міської мережі КП«Бахмут-вода», на підприємстві очищають технічну (артезіанську) воду, використовуючи на технологічні нужди. Облік кількості забору технічної (артезіанської) води проводиться лічильником, показники якого дають можливість корегування кількості облікової води.

Згідно діючого Дозволу № УКР-ДОН-6114 на спеціальне водокористування, виданого Департаментом екології та природних ресурсів Донецької обласної державної адміністрації 15.07.2016р., на ПРАТ "ФІТОФАРМ" щорічно плануються та проводяться природоохоронні заходи, спрямовані на збереження природних ресурсів (термін дії Дозволу до 01.07.2021р.).

У 2019 році ПРАТ "ФІТОФАРМ" проводило наступні заходи по економії води – це закупівля та установка пластикової ємності 15м³ для зберігання води, часткова заміна трубопроводів горячого водопостачання та холодного водопостачання, заміна запорної арматури , установка регулятора тиску води та контролюючих приборів , закупівля та установка модульного індивідуального пункту горячого водопостачання. В результаті проведених заходів отримана економія питної води з мереж КП «БАХМУТ-ВОДА» та підземної води з свердловини № Г-275/1 .

Впродовж 2019 року , згідно звітності про використання води за 2019рік форма №2ТП-водгосп (річна) , в процесі виробництва з мереж КП «БАХМУТ-ВОДА» було забрано води 3,8 тис.м³/рік при узгодженном ліміті 9,33 тис.м³/рік, з свердловини № Г-275/1 підземної води 5,6 тис. м³/рік при узгодженном ліміті 17,3 тис. м³/рік, та скинуто стічних вод в каналізаційні мережі КП «БАХМУТ-ВОДА» 9,3 тис. м³/рік при узгодженном ліміті 23,4 тис.м³/рік.

5. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ТА КАДРОВА ПОЛІТИКА

Загальна спискова чисельність штатних працівників ПРАТ «ФІТОФАРМ» станом на 31.12.2019. склала 425 осіб, в тому числі 297 жінки, та, зокрема, 44 жінки, що посідають керівні посади, що складає 76% частки всіх керівних посад.

З метою забезпечення справедливого розподілу результатів праці, реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати і її достатній рівень, задоволення потреб працівників на рівні вище за державні соціальні стандарти і соціальні гарантії, захисту споживчої вартості доходів працівників Товариство гарантує оплату праці працівників в першочерговому порядку. Всі інші платежі

здійснюються після виконання основного зобов'язання щодо оплати праці, відповідно до Закону України.

В ПРАТ «ФІТОФАРМ» встановлюються відрядна, відрядно-преміальна, погодинна і погодинно - преміальна системи оплати праці. Працівникам Товариства гарантується нарахування заробітної плати не нижче встановленого державою мінімуму заробітної плати. Розмір зарплати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці, фактично відпрацьованого часу, господарської діяльності товариства, розміру мінімальної заробітної плати, визначеної законодавством і максимальними розмірами не обмежується.

Конкретні розміри посадових окладів працівників встановлюються у кожному випадку індивідуально у відповідності з посадою, кваліфікацією, складністю та умовами виконуваної роботи, і доводяться до відома працівника. Водночас до відома працівника доводиться порядок і строк виплати заробітної плати, умови, згідно з якими можуть здійснюватися утримання із заробітної плати. Розмір місячних посадових окладів визначається у штатному розкладі Товариства.

Для нормування праці ПРАТ «ФІТОФАРМ» забезпечує введення технічно обґрунтованих норм. Затвердження нових норм і перегляд діючих проводиться за погодженням з представником трудового колективу.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» забезпечує відповідність організаційно-технічних умов виробництва (організація праці, технологія, обладнання, оснащення та ін.) на робочих місцях, де вводяться нові норми праці, відповідно до запроектованих при їх розробці.

З метою сприяння соціальній інтеграції суспільства, формування соціальної солідарності і відповідальності, збалансування інтересів сторін соціального діалогу для подальших прогресивних перетворень країни, досягнення результативності соціального діалогу, підприємство забезпечує соціальні гарантії, які розповсюджуються на всі категорії працівників.

З метою заохочення та мотивації працівників, на умовах, викладених у колективному договорі, підприємство надає працівникам матеріальну допомогу,

безпроцентні позики, додаткове соціальне забезпечення у вигляді добровільного медичного страхування, додаткові дні оплачуваної відпустки у зв'язку із сімейними обставинами, здійснює оплату проїзду іногороднім працівникам тощо.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» визначає кадрову політику за принципом гендерної рівності, враховуючи рівність прав та можливостей чоловіків та жінок як при прийнятті на роботу, так і при просуванні по службі, забезпечує виконання вимог статті 18 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2013 №717.

В області навчання і розвитку персоналу кадрова політика підприємства націлена на підвищення кваліфікації і компетентності співробітників для ефективного вирішення завдань в сферах управління і виробничої діяльності.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» забезпечує навчання у разі підвищення кваліфікації (професійні тренінги, семінари) працівників в рамках посади, згідно затвердженого плану навчання на рік, а також оплачує здобуття вищого кваліфікаційного рівня або здобуття першої чи другої вищої освіти працівників, що входять до кадрового резерву Товариства. За 2019 рік на підприємстві пройшли підвищення кваліфікації 23 працівники. Працівники бухгалтерії та юридичного відділу проходять підвищення кваліфікації майже щомісяця для оперативного відстеження змін у законодавстві.

Працівникам, які направляються для підвищення кваліфікації з відривом від виробництва, надаються мінімальні державні гарантії, передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 р. № 695, в т.ч. збереження за час навчання усіх виплат і надбавок, встановлених системою оплати праці ПРАТ «ФІТОФАРМ».

Охорона праці та культура безпеки

У 2019 році на ПРАТ «ФІТОФАРМ» проведена робота, спрямована на поліпшення стану охорони праці та культури безпеки, створення безпечних і нешкідливих умов праці, поліпшення санітарно-побутового обслуговування

працівників, виконання заходів щодо попередження нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві, дотримання вимог законодавства і нормативно-правових актів в галузі охорони праці, виконання в установлені строки заходів щодо охорони праці, передбачених розділом VII колективного договору на 2019 року, а також на виконання актів, приписів і розпоряджень державних органів нагляду.

Керівниками підрозділів проведена робота по виконанню організаційних заходів:

- проведено навчання, інструктажі та перевірка знань з питань охорони праці в усіх підрозділах підприємства;

- працівників підприємства на протязі року забезпечували одноразовим та багаторазовим (частково) спецодягом, на підставі затверджених норм, та іншими засобами індивідуального захисту. За 12 місяців 2019 р. на придбання ЗІЗ було витрачено 130 тис.грн;

- працівників, зайнятих на роботах з шкідливими умовами праці, згідно переліку, затвердженому в колективному договорі підприємства, на протязі року забезпечували спецхарчуванням (молоком) на загальну суму 203 984,40 грн.

У 2019 році виконувались заходи, спрямовані на поліпшення стану охорони праці.

- проведено косметичний ремонт мазьової дільниці. Вартість робіт склала 10 000 грн.

- своїми силами відновлено паркан довжиною 10 м;

- поточні ремонти приміщень, складів №1,4, приміщень ЦГЛЗ №1. Була відремонтована підлога на дільниці фасування лікарських засобів. Вартість робіт склала 28 000 грн.

Разом: сума витрачених коштів на виконання комплексних заходів в 2019 році становила 372 тис. грн.

Виконання комплексних заходів у 2019 році дозволило поліпшити умови праці та виробничого побуту 503 працівникам, в тому числі 358 жінкам.

У 2019 році керівниками підрозділів проводилася робота по виконанню санітарно-гігієнічних заходів. Інженером з ОП спільно з керівниками підрозділів

була проведена робота по організації та проведенню періодичного медичного огляду в медичних установах м. Бахмут. Витрати на проведення періодичного медичного огляду в 2019 р. складають 75 000 грн.

Всього сума витрачених коштів на заходи з охорони праці в 2019 році становить 447 тис. грн.

Згідно з графіком, в виробничих підрозділах у 2019 році проводилася перевірка стану охорони праці, пожежної безпеки та культури безпеки. За результатами проведення перевірок склалися і вручалися керівникам підрозділів відповідні акти.

Працівниками, відповідно до графіка, проводилося профілактичне обстеження стану охорони праці, а також позапланові перевірки в закріплених підрозділах. За результатами перевірок у 2019 р. було виявлено 45 порушення та керівникам підрозділів видано 10 приписів, спрямованих на їх усунення.

В результаті підвищення вимог з питань охорони праці всі підрозділи підприємства працювали в 2019 році без виробничих травм.

У 2019 році на підприємстві випадків виробничого травматизму та професійного захворювання не зареєстровано.

6. РИЗИКИ

Становлення ринкових відносин у економіці України поставило підприємства в принципово нові умови - умови невизначеності та ризику. В діяльності господарчих суб'єктів практично щодня виникає необхідність приймати різного роду рішення, а володіння якомога точною та повною інформацією про проблему та її можливі наслідки є запорукою їх раціональності. Однак, інформація, яка необхідна для прийняття цих рішень, як і всі інші ресурси, найчастіше обмежена, що змушує підприємства функціонувати в умовах неповної інформованості, коли майбутній розвиток ситуацій та кінцеві результати господарських операцій спрогнозувати дуже складно.

Згідно зі статтею 42 Господарського кодексу України, підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Узагальнюючи викладене вище можна зробити висновок, що діяльність усіх господарюючих суб'єктів завжди супроводжується наявністю ризиків, не виключеннями є і ПРАТ «ФІТОФАРМ». У сучасних умовах стає неможливим управляти підприємством без урахування їх впливу, а для ефективного ведення бізнесу необхідно не тільки знати про присутність ризику, а й уміти правильно ідентифікувати конкретний ризик.

Основні ризики в діяльності ПРАТ «ФІТОФАРМ» залежать від:

- економічної ситуації в країні, а саме купівельної спроможності населення;
- політичної ситуації в країні, через географічне розташування потужностей виробництва в близькості до зони АТО;
- жорсткої конкуренції на фармацевтичному ринку (на ринку присутні 130 вітчизняних виробників, які випускають пересічні позиції і мають спроможність пропонувати додаткові знижки покупцям або інші привабливі умови поставки);
- ускладнення при реєстрації продукції в інших країнах;

- наявність спеціалістів по маркетингу та просування нових продуктів на фармацевтичному ринку.

Управління ризиками на ПРАТ «ФІТОФАРМ» включає розробку і реалізацію економічно обґрунтованих рекомендацій і заходів. Управління ризиком спирається на результати оцінки ризиків, техніко-технологічний і економічний аналізи потенціалу і середовища функціонування підприємства, нормативну базу господарювання, що діє, і прогнозовану, економіко-математичні методи, маркетингові та інші дослідження.

Об'єктом оцінки і управління ризиком є стратегічні вирішення підприємства, стратегічний план, що містить ряд тверджень майбутнього розвитку зовнішнього по відношенню до підприємства середовища, рекомендацій по образу дій керівництва і колективу підприємства, прогнозних висловів про реакції на планованих стратегічних заходах споживачів продукції, постачальників сировини, конкурентів і ін.

Для зменшення ризиків, захисту своєї діяльності та розширення виробництва та ринків збуту ПРАТ «ФІТОФАРМ» активно веде співпрацю з підприємствами, дистриб'юторами в інших країнах з метою реєстрації препаратів та подальшого продажу, а саме в Грузії, Азербайджані. Аналізуються ринки Казахстану, Узбекистану.

7. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ

За всю історію існування підприємство освоїло випуск більше 100 найменувань готових лікарських форм серед яких гемо статичні, протизапальні, протиревматичні засоби, антисептичні засоби, засоби ,які впливають на харчову діяльність, на центральну нервову систему, на серцеву діяльність, засоби від кашлю. Деякі препарати індивідуально випускаються тільки ПАТ "Фітофарм": настойки софори японської, краплі для очей-ростин левоміцетину, цинк сульфату з борною кислотою, засоби для укріплення волосся, рідина для пом'якшення шкіри рук, таблетки від кашлю "Екстратерм", таблетки амінокапронової кислоти 0,5 №20.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» веде постійну роботу по розробці та реєстрації нових препаратів.

У 2007 році асортимент підприємства збільшився на п'ять найменувань життєво важливих лікарських виробів.

У 2010 році випущено на ринок 2 нових лікарських засоба:

- «Азогель» - гель для лікування вугрової хвороби та акне;
- «Серокорт» крем - кортикостероїд для застосування в дерматології, препарат протиалергійної дії;
- «Роностоп» мазь - антисептичний та дизенфікуючий засіб

У 2011 році у результаті клінічних досліджень підприємство зареєструвало та випустило на фармацевтичний ринок 5 нових препаратів, а саме:

- «Ториксал, таблетки по 10 мг» - січогінні препарати, високоактивні діуретики, торасемід.

- «Цитрамон-Ф форте, капсули» - анальгетик и антипиретики. Ацетилсаліцилова кислота, комбінації без психолептиков.

- «Ацекардин 75, таблетки по 75 мг» - засіб, який впливає на систему крові та гемопоез. Антитромбічний засіб, кислота ацетилсаліцилова.

- «Алергостоп, таблетки» - антигестамінний препарат з широким спектром дії . Для лікування алергічних станів різного походження.

- «Пантекрем» – крем дерматопротекторної та проитзапальної дії.

У 2013 році ПАТ Фітофарм здійснило випуск ще одного нового лікарського засобу:

«Клевазол крем» - оригінальна комбінація антимикотика і антибіотика, для лікування пацієнток з інфекційно-запальними захворюваннями статевих органів. Підприємство постійно працює над збільшенням асортименту випускаємої продукції, проводить вивчення фармацевтичного ринку, починаючи з 2013 року велися активні клінічні дослідження нового оригінального препарату Тріосіл для лікування захворювань печінки, закінчені реєстрація цього препарату.

За 2014 р., згідно плану інноваційної діяльності підприємства, розроблялися та впроваджувалися у виробництво нові, більш перспективні види лікарських препаратів:

- «Тріосил, табл.» - оригінальний препарат гепатопротекторної дії знаходиться на стадії апробації у Харківській Уповноваженій лабораторії.

- "Пенцекловір " крем з пенцикловиром, аналог Феністил Пенцивира, призначений для лікування рецидивуючого герпеса. Препарат успішно пройшов клінічні дослідження в Інституті дерматології та венерології (м. Харків), та зареєстровано в ДЕЦ МОЗ України. Перший промисловий випуск та вихід на ринок було проведено у 2016 році.

У 2016 році у портфелі ПАТ "Фітофарм" з'явилися новий препарат Еротон®Лав, дієтична добавка, капсули № 24 та №48; дієтична добавка, яка є природним афродизіаком для чоловіків та жінок, сприяє нормалізації балансу статевих гормонів та еректильної функції.

У 2018 р., згідно плану інноваційної діяльності підприємства, розроблялися та впроваджувалися у виробництво наступні види лікарських препаратів:

- «Раностоп, розчин» препарат для лікування і профілактики інфекційних ускладнень, дезінфекція рук хірургів, антисептична обробка.

- «Артеджа (Актив, Комплекс, Емульгель)» - лінійка нестероїдних протизапальних та протиревматичних засобів для лікування захворювань опорно-рухового апарата. У травні здійснено перший промисловий випуск одного з препаратів лінійки – Артеджа ін'єкції, знаходиться у продажу з 2го кварталу 2018

р. Артеджа Комплекс та Емульгель зареєстровані у МОЗ України. Планується до впровадження у виробництво у 2019 р.

За 2019 р., були впроваджені у виробництво та виведені на ринок нові перспективні види лікарських препаратів:

- «Артеджа (Актив, Комплекс, Емульгель)» - лінійка нестероїдних протизапальних та протиревматичних засобів для лікування захворювань опорно-рухового апарата.

- «Тріосил», таблетки - оригінальний препарат гепатопротекторної дії для комплексного лікування захворювань печінки - у лютому здійснено перший промисловий випуск.

- «Мефенамінова кислота» - нестероїдний протизапальний засіб - у січні 2019 здійснено перший промисловий випуск.

- «Живокосту мазь» - протизапальний, антиоксидантний і стимулюючий регенерацію засіб - у лютому 2019 здійснено перший промисловий випуск Живокосту мазь, 40 г, туба в пачці, у травні здійснено перший промисловий випуск Живокосту мазь, 50 г, банка в пачці.

Також були розроблені і зареєстровані технічні умови та у листопаді 2019 впроважено у виробництво дієтичну добавку «Седафітон Солодкий сон» - новий продукт для розширення продуктової лінійки бренду Седафітон з ефективним дозуванням мелатоніну для нормалізації сну.

З метою розширення лінійки бренду «Екстратерм» ПРАТ «ФІТОФАРМ» розпочало роботу з європейськими виробниками пастилок, та у грудні 2019 здійснило першу поставку в Україну дієтичної добавки «Екстратерм Ісландський мох» - пастилок з ефективним дозування ісландського моху та вітаміну С для покращення стану при захриплості голосу та імунітету при застудних захворюваннях.

ПРАТ «ФІТОФАРМ» у 2019 році продовжувало роботи з розробки рецептури нових лікарських засобів та дієтичних добавок для розширення своєї присутності в категорії фіто-препаратів.

Таким чином, планується подача на реєстрацію ЛЗ «Екстратерм сироп» для лікування кашлю та підготовка ТУ та впровадження у виробництво дієтичної добавки «Триосил Комплекс» - оригінального гепатопротекторного засобу для покращення функції печінки та жовчного міхура.

8. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

За 2019 рік компанією ПРАТ «ФІТОФАРМ» було інвестовано власних коштів у основний капітал на загальну суму 4 128 тис.грн.

Основні інвестиції було спрямовано:

1. Машини , обладнання та устаткування для виробництва на загальну суму 745 тис. грн.
2. Комп'ютерна та оргтехніка на загальну суму 88,0 тис. грн.
3. Транспортні засоби. Було проведено придбання автомобілів і для потреб служби формування попиту та продаж на загальну суму 1 404 тис. грн.
4. Інші матеріальні активи на суму 107 тис. грн.
5. Нематеріальні активи: реєстраційні досьє та пентні витрати на нові інноваційні препарати на суму 2 170 тис.грн.

9. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стратегія розвитку компанії ПРАТ «ФІТОФАРМ» на 2019-2024 рр передбачає наступні оновні напрямки:

- Розвиток продуктового портфеля та ефективне управління продажами;
- Збільшення ефективності маркетингу та збільшення каналів збуту.

Розвиток продуктового портфеля передбачає роботу в кількох напрямках:

- 1) зміцнення позицій існуючих брендів;
- 2) розвиток інноваційних продуктів;
- 3) виведення портфеля генеричних продуктів останнього покоління, що відносяться до категорії першої лінії в лікуванні найпоширеніших захворювань.

В цілому, в найближчі 5 років компанія планує вивести на ринок близько 10 нових продуктів, серед яких є й зовсім нові для нашого ринку препарати, фармацевтичної розробкою яких ми займаємося, залучаючи провідні наукові центри країни. Головними критеріями для формування асортиментного ряду є потреба в препараті жителів України, його якість і цінова доступність.

З цією метою ПРАТ «ФІТОФАРМ» інвестує кошти в розвиток власного виробництва, а також активно шукаємо партнерів за кордоном, більшість з яких є європейськими компаніями, з виробничими майданчиками, що працюють за всім вимогам GMP.

У найближчі роки ПРАТ «ФІТОФАРМ» має намір сфокусувати свої ресурси на наступних перспективних завданнях.

1) Максимізація росту і зміцнення лідерських позицій бренду Еротон в сегменті «G04B E Засоби, що застосовуються при еректильній дисфункції», Наша частка в натуральному споживанні сьогодні становить 26,1%, що майже в 2 рази перевищує даний показник у найближчого конкурента. Для досягнення поставлених цілей ми розширили користувальницьку лінійку продуктом Еротон Лав, що дозволило значно підвищити brand awareness і підвищити товарооборот по продукту за 2018 рік на 18%. Крім того, в 2017 році ми вивели новий інноваційний продукт в цьому сегменті Препарат «Зідена», що володіє значними перевагами за

профілем ефективність-безпеку. У планах придбання компанією додаткових 5% частки цього ринкового сегмента до 2021 року.

2) Розвиток бренду Седафітон шляхом виведення двох нових форм для нових цільових груп:

ТМ Седафітон СИРОП в субсегменті ринку «N05C Снодійні та седативні препарати Пероральні рідкі», і Седафітон Солодкий сон в субсегменті ринку «N05C Снодійні та седативні препарати Пероральні тверді. В цілому ці два продукти принесуть компанії до четвертого року промоції додатково збільшення обсягів продаж до 15%. Для розвитку бренду Седафітон в 2018 році було проведено широку рекламну кампанію в засобах масової інформації, яка дозволила збільшити продажі на 30% у натуральному виразі.

3) Розширення лінійного бренду хондропротекторів інноваційними продуктами: унікальною лікарською формою для даної товарної категорії у вигляді сиропу, а також принципово новими цікавими комбінаціями «хондропротектор + нестероїдний знеболюючий засіб». В 2018 році вже вийшов на ринок новий продукт «Артеджа ін'єкції», який є ефективним хондропротектором у вигляді ін'єкцій. Тільки за перший рік продаж компанії вдалося зайняти 0,2% ринку з цим препаратом.

У 2019 році ПРАТ «ФІТОФАРМ» була проведена стратегічна сесія з розвитку компанії, де була розроблена п'ятирічна стратегія розвитку компанії.

В рамках реалізації Стратегії, компанія планує збільшити свою присутність в Україні та країнах СНД та Східної Європи з продуктами в категоріях «Чоловіче та жіноче сексуальне здоров'я» та лінійками фіто-препаратів.

Був затверджений план розширення асортименту компанії, згідно з яким у 2020 році заплановано до фармацевтичної розробки (власними силами та з залученням спеціалізованих науково-дослідних лабораторій) 16 нових позицій.

10. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

ПРАТ «ФІТОФАРМ» має наступні органи управління:

- 1) Вищий орган Товариства;
- 2) Наглядовий орган Товариства – Наглядова рада;
- 3) Виконавчий орган Товариства – Генеральний директор.

Голова та члени Наглядової ради, Генеральний директор є посадовими особами органів Товариства.

Порядок створення та діяльності органів управління регламентується чинним законодавством України, Положеннями, що затверджуються Вищим органом Товариства.

Вищий орган

Вищим органом управління акціонерного товариства є Загальні збори.

Товариство складається з однієї особи у зв'язку із придбанням одним акціонером усіх акцій Товариства. Єдиним акціонером Товариства є MIRAPHYTOS HOLDING LTD (МІРАФІТОС ХОЛДІНГ ЛТД), що створений та зареєстрований згідно з законодавством Республіки Кіпр. Місцезнаходження: Spyrou Kyprianou, 61 SKHOUSE, 4003, Limassol, Cyprus (Спайру Кипріану, 61, ЕсКей ХАУС, 4003, м. Лімассол, Кіпр). Реєстраційний номер: HE 320622.

Враховуючи, що Товариство складається з однієї особи, до нього не застосовуються загальні положення щодо порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерного товариства.

Відповідно до вимог чинного законодавства України повноваження Загальних зборів, здійснюються одноосібно акціонером. Рішення акціонера з питань, що належать до компетенції Загальних зборів, оформлюється ним письмово (у формі рішення). Таке рішення акціонера має статус протоколу

Загальних зборів і підписується повноважним керівником юридичної особи-акціонера, або особами, що мають таке право відповідно до належним чином оформленої довіреності юридичної особи – акціонера. До Товариства не застосовуються вимоги ч. 8 ст. 71 Закону України «Про акціонерні товариства» щодо обмеження права голосу акціонера при прийнятті рішень щодо правочинів із заінтересованістю.

До виключної компетенції Вищого органу Товариства відносяться:

- 1) визначення основних напрямків діяльності Товариства і затвердження його планів і звітів про їх виконання;
- 2) внесення змін до Статуту Товариства;
- 3) прийняття рішення про зміну типу Товариства;
- 4) ухвалення рішень про збільшення або зменшення статутного капіталу Товариства;
- 5) прийняття рішення про анулювання викуплених акцій;
- 6) прийняття рішення про розміщення акцій та/або цінних паперів, які можуть бути конвертовані в акції;
- 7) прийняття рішення про невикористання переважного права акціонерами на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення;
- 8) прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій;
- 9) прийняття рішення про викуп Товариством розміщених ним акцій;
- 10) затвердження Положення Товариства «Про Наглядову раду»;
- 11) затвердження звіту про винагороду членів Наглядової ради акціонерного товариства,

- 12) обрання голови та членів Наглядової ради, затвердження умов цивільно-правових договорів, трудових договорів (контрактів), що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів (контрактів) з головою та членами Наглядової ради;
- 13) прийняття рішення про припинення повноважень голови та членів Наглядової ради;
- 14) прийняття рішення про надання працівникам Товариства право підпису документів та здійснення інших юридично значущих дій від імені Товариства в межах повноважень визначених Вищим органом;
- 15) розгляд звіту Наглядової ради та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- 16) розгляд висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- 17) затвердження річного звіту Товариства;
- 18) розподіл прибутку і збитків Товариства з урахуванням вимог, передбачених законом;
- 19) затвердження розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законом;
- 20) прийняття рішення про надання згоди на вчинення значного правочину або про попереднє надання згоди на вчинення такого правочину у випадках, передбачених законом, та про вчинення правочинів із заінтересованістю у випадках, передбачених законом;
- 21) прийняття рішення про виділ та припинення Товариства, про ліквідацію Товариства, обрання ліквідаційної комісії (комісії з припинення) Товариства, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами

майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу;

22) прийняття рішень з питань порядку одноосібного виконання єдиним акціонером Товариства повноважень загальних зборів акціонерів;

23) вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів акціонерів відповідно до вимог чинного законодавства України

Наглядова рада

Наглядова рада є колегіальним органом, що здійснює захист прав акціонерів Товариства і в межах компетенції, визначеної цим Статутом та законодавством, здійснює управління акціонерним товариством, а також контролює та регулює діяльність Виконавчого органу.

Головою та членом Наглядової ради Товариства може бути лише фізична особа. Голова та член Наглядової ради не може бути одночасно членом Виконавчого органу Товариства.

До складу Наглядової ради обираються представники акціонера.

Склад наглядової ради

	(осіб)
кількість членів наглядової ради - акціонерів	0
кількість членів наглядової ради –представників акціонерів	3
кількість членів наглядової ради – незалежних директорів	0

Комітети в складі наглядової ради (за наявності)

	Так	Ні
З питань аудиту		X
З питань призначень		X
З винагород		X
Інші (запишіть)		

У разі проведення оцінки роботи комітетів зазначається інформація щодо їх компетентності та ефективності :

Оцінка роботи комітетів наглядової ради не проводилась - комітети Наглядової ради не створювались

Зазначається інформація стосовно кількості засідань та яких саме комітетів наглядової ради :

комітети Наглядової ради не створювались

Персональний склад наглядової ради

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Незалежний член	
		Так*	Ні*
Курганов Руслан Анатолійович	Голова Наглядової Ради		X
Нікітенко Олексій Миколайович	Член Наглядової ради		X
Зац Олександр Вікторович	Член Наглядової ради		X

Які з вимог до членів наглядової ради викладені у внутрішніх документах акціонерного товариства?

	Так	Ні
Галузеві знання і досвід роботи в галузі		X
Знання у сфері фінансів і менеджменту		X
Особисті якості (чесність, відповідальність)		X
Відсутність конфлікту інтересів		X
Граничний вік		X
Відсутні будь-які вимоги	X	
Інше (запишіть)		

Коли останній раз було обрано нового члена наглядової ради, яким чином він ознайомився зі своїми правами та обов'язками?

	Так	Ні
Новий член наглядової ради самостійно ознайомився із змістом внутрішніх документів акціонерного товариства	X	
Було проведено засідання наглядової ради, на якому нового члена наглядової ради ознайомили з його правами та обов'язками		X
Для нового члена наглядової ради було організовано спеціальне навчання (з корпоративного управління або фінансового менеджменту)		X
Усіх членів наглядової ради було переобрано на повторний строк або не було обрано нового члена		X
Інше (запишіть)		

Яким чином визначається розмір винагороди членів наглядової ради?

	Так	Ні
Винагорода є фіксованою сумою	X	
Винагорода є відсотком від чистого прибутку або збільшення ринкової вартості акцій		X

Винагорода виплачується у вигляді цінних паперів товариства		X
Члени наглядової ради не отримують винагороди		X
Інше		

Наглядова Рада Товариства складається з трьох осіб, яких обрано 30 листопада 2018 року Рішенням № 1 єдиного акціонера ПРАТ «ФІТОФАРМ», строком на три роки. Голова Наглядової Ради - Курганов Руслан Анатолійович, члени Наглядової Ради: Нікітенко Олексій Миколайович, Зац Олександр Вікторович.

До виключної компетенції Наглядової ради належить:

- 1) контроль виконання рішень Вищого органу Товариства;
- 2) затвердження планів виробничого і соціального розвитку Товариства;
- 3) визначення умов оплати праці посадових осіб Товариства та його відокремлених підрозділів;
- 4) ухвалення рішення про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб Товариства;
- 5) заслуховування поточних звітів Виконавчого органу про діяльність Товариства;
- 6) аналіз дій Виконавчого органу по управлінню Товариством, реалізації інвестиційної, технічної і цінової політики, підтримки номенклатури товарів і послуг;
- 7) надання згоди на отримання Товариством кредитів, позичок та інвестицій, розмір яких перевищує 20% від розміру статутного капіталу Товариства;
- 8) надання згоди на укладання угод на суму, що перевищує 20% від розміру статутного капіталу Товариства;

- 9) затвердження в межах своєї компетенції Положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю Товариства;
- 10) прийняття рішення про розміщення Товариством інших, крім акцій, цінних паперів, у тому числі облігацій, похідних цінних паперів, тощо. Затвердження результатів розміщення Товариством інших, крім акцій, цінних паперів, у тому числі облігацій, похідних цінних паперів, тощо;
- 11) прийняття рішення про продаж раніше викуплених Товариством акцій;
- 12) прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших, крім акцій, емісійних цінних паперів;
- 13) затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених законодавством;
- 14) обрання та припинення повноважень Виконавчого органу Товариства.
- 15) затвердження умов договорів (контрактів), які укладатимуться з членами Виконавчого органу, встановлення розміру їх винагороди;
- 16) розгляд звіту Виконавчого органу, прийняття рішення та затвердження заходів за результатами його розгляду.
- 17) прийняття рішення про відсторонення Виконавчого органу від виконання його повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови виконавчого органу у випадках, передбачених законодавством та цим Статутом;
- 18) обрання та припинення повноважень голови і членів інших органів Товариства;
- 19) обрання аудитора (аудиторської фірми) Товариства для проведення аудиторської перевірки за результатами поточного та/або минулого (минулих) року (років) та визначення умов договору, що укладатиметься з таким аудитором (аудиторською фірмою), встановлення розміру оплати його (її) послуг;

- 20) затвердження рекомендацій Вищому органу Товариства за результатами розгляду висновку зовнішнього незалежного аудитора (аудиторської фірми) для прийняття рішення щодо нього;
- 21) призначення і звільнення керівника підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора) у разі створення відповідного підрозділу (запровадження відповідної посади);
- 22) затвердження умов трудових договорів, що укладаються з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором), встановлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат у разі створення відповідного підрозділу (запровадження відповідної посади);
- 23) визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів;
- 24) вирішення питань про участь Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях;
- 25) вирішення питань про створення та/або участь в будь-яких юридичних особах, їх реорганізацію та ліквідацію;
- 26) вирішення питань про створення, реорганізацію та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства;
- 27) вирішення питань, передбачених законодавством, в разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення Товариства;
- 28) прийняття рішення про надання згоди на вчинення значного правочину або про попереднє надання згоди на вчинення такого правочину та про надання згоди на вчинення правочинів із заінтересованістю у випадках, передбачених чинним законодавством України;

29) визначення ймовірності визнання Товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;

30) прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

31) прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарної установи, яка надає Товариству додаткові послуги, затвердження умов договору, що укладатиметься з нею, встановлення розміру оплати її послуг;

32) вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції Наглядової ради згідно із законодавством та цим Статутом.

Перелік інших повноважень Наглядової ради визначається законодавством та Положенням «Про Наглядову раду».

Виконавчий орган Товариства – Генеральний директор

Виконавчим органом Товариства, що здійснює керівництво і управління поточною діяльністю Товариства, є одноосібний орган – Генеральний директор. Порядок створення та діяльності Виконавчого органу Товариства врегульовано чинним законодавством України, Статутом та Положенням «Про Виконавчий орган».

Генеральний директор ПРАТ «ФІТОФАРМ» - Малинін Владислав Анатолійович.

Генеральний директор Малинін Владислав Анатолійович був призначений згідно рішення Наглядової ради (протокол № 29/08-19 від 29.08.2019 року) з 30.08.2019р. на строк 5 (п'ять) років з моменту обрання, замість Генерального директора Тілахун Гобезайеху Єйасу, який припинив свої повноваження у зв'язку із розірванням трудового договору та припиненням трудових відносин.

Обрання та припинення повноважень (в тому числі дострокове) Генерального директора здійснюється за рішенням Наглядової ради Товариства. Строк

повноважень Генерального директора, визначається рішенням Наглядової ради Товариства, але становить не більше 5 (п'яти) років. Одна й та сама особа може бути обраною на посаду Генерального директора неодноразово. У випадку закінчення строку, на який особа була обрана на посаду Генерального директора, і неприйняття Наглядовою радою рішення з цього питання, така особа продовжує виконувати власні повноваження та функції, а також нести обов'язки Генерального директора до моменту прийняття Наглядовою радою Товариства рішення про припинення повноважень (звільнення) особи з посади Генерального директора та/або обрання (призначення) іншої особи на посаду Генерального Директора. Прийняття Наглядовою радою Товариства рішення про обрання Генерального директора є підставою для укладення з особою, обраною на вказану посаду трудового договору (контракту) із Товариством. Посадові повноваження особи, обраної на посаду Генерального директора, дійсні з моменту її обрання, якщо інше не встановлено у відповідному рішенні Наглядової ради Товариства. Особа, обрана на посаду Генерального директора, здійснює свої повноваження на підставі цього Статуту та укладеного з нею трудового договору (контракту). Наглядова рада Товариства має право у будь-який момент прийняти рішення про припинення повноважень Генерального директора та розірвання з ним трудових відносин, а також трудового договору (контракту). Таке рішення Наглядова рада Товариства має право прийняти незалежно від строку перебування обраної особи на посаді Генерального Директора

Генеральний директор здійснює повноваження одноосібно. Генеральний директор повинен знаходитись із Товариством у трудових відносинах. Генеральним директором може бути особа, що не є акціонером Товариства.

Генеральний директор:

- 1) забезпечує виконання вимог Статуту, рішень Вищого органу, Наглядової Ради, а також власних наказів та розпоряджень;
- 2) затверджує Правила внутрішнього трудового розпорядку та інші внутрішні документи Товариства, визначає організаційну структуру Товариства;
- 3) без довіреності вчиняє будь-які правочини від імені Товариства.

- 4) здійснює загальне керівництво діяльністю Товариства, організовує господарську діяльність;
- 5) розпоряджається у встановленому порядку коштами Товариства;
- 6) укладає та підписує договори, кредитні договори, договори застави, та інші договори на суми, які не перевищують 20 % (двадцять відсотків) від розміру статутного капіталу Товариства;
- 7) затверджує посадові інструкції працівників Товариства й штатний розклад;
- 8) розподіляє обов'язки між головними спеціалістами Товариства;
- 9) приймає на роботу і звільняє робітників Товариства;
- 10) від імені власників Товариства веде колективні переговори та підписує колективний договір Товариства;
- 11) забезпечує підготовку матеріалів на розгляд Вищого органу і Наглядової Ради;
- 12) контролює ведення обліку, складання і своєчасну подачу в відповідні державні органи звітності та інформації;
- 13) розглядає матеріали ревізій і перевірок та приймає відповідні рішення;
- 14) забезпечує дотримання працівниками Товариства чинного законодавства;
- 15) виконує інші функції, має права та обов'язки, що не суперечать цьому Статуту, чинному законодавству та визначені додатково Положенням Товариства «Про виконавчий орган».

Дії органів управління Товариства спрямовані на досягнення цілей .

Основою корпоративного управління є стратегічне планування, яке представляє собою набір дій і рішень органів управління, що базуються на:

- розподілі ресурсів, таких як управлінський талант, фонди та технології;
- адаптації до зовнішнього середовища – дій, що покращують відносини Товариства та його оточення;
- внутрішній координації, що відображає сильні та слабкі сторони для досягнення ефективної інтеграції;
- організаційному стратегічному плануванню, що передбачає здійснення систематичного розвитку мислення менеджерів.

Сьогодні основною стратегією корпоративного управління Товариства є стратегія стабілізації, захисту і виживання, що спрямована на пошук внутрішніх резервів і вигідних ринкових можливостей з мінімальними рівнями ризику.

Належна система корпоративного управління дозволяє інвесторам бути впевненими у тому, що керівництво Товариства розумно використовує їх інвестиції для фінансово-господарської діяльності.

Внутрішній контроль також є однією із необхідних складових частин управлінського процесу, у якому він виступає елементом зворотного зв'язку, тому що за його результатами провадиться коректування рішень і планів. Як спосіб зворотного зв'язку контроль може бути ефективним тільки у випадку своєчасного одержання та раціонального використання достовірної інформації про стан керованої системи, відповідність її функціонування до намічених цілей, розпоряджень керівництва, чинного законодавства. Контроль дає можливість не тільки встановити відхилення від правил, процедур, норм законодавства, але й визначити причини відхилень, виявити посадових осіб, які їх припустилися. Для досягнення цих цілей використовується програмні засоби.

Але головним ресурсом Товариства залишаються висококваліфіковані фахівці, від рівня професіоналізму і відповідальності яких залежить подальша доля Товариства. Багато ресурсів витрачається на підвищення їх кваліфікації, що дозволяє Товариству забезпечити стратегічний менеджмент, підготувати його перспективний розвиток.

В Товаристві розроблена і впроваджена система ІСО 9001: 2008, у кожного співробітника є посадова інструкція, розроблені задокументовані методики (ДП) стандартні робочі інструкції, виконання яких призводить до очікуваних результатів, а також, виключає випадки порушення нормативно-правової бази, в т.ч. злочини. Наприклад: ДП Тендерна закупівля товарів, робіт, послуг, положення щодо використання службових автомобілів, Положення про порядок ведення договірної роботи, автоматизовані в програмі 1С, положення про матеріальну відповідальність, положення про претензійну-позовну роботу, інші.

Товариство розуміє важливість корпоративного управління і планує у подальшому підвищувати конкурентоспроможність та економічної ефективність Товариства завдяки забезпеченню належної уваги до інтересів акціонерів, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин, фінансової прозорості та запровадження правил ефективного менеджменту та належного контролю.

Станом на 31.12.2019 р. власником простих іменних Товариства є MIRAPHYTOS HOLDING LTD (МИРАФІТОС ХОЛДІНГ ЛТД), що створений та зареєстрований згідно з законодавством Республіки Кіпр.

Кожною простою акцією Товариства її власнику - акціонеру надається однакова сукупність прав, включаючи права на:

- 1) участь в управлінні Товариством;
- 2) отримання дивідендів;
- 3) отримання у разі ліквідації Товариства частини його майна або вартості частини майна товариства;
- 4) отримання інформації про господарську діяльність Товариства;
- 5) інші права, передбачені чинним законодавством України та Статутом.

Облік акціонерів Товариства, належних їм акцій і інших відомостей, пов'язаних з обліком прав власності на акції і реєстрацією правочинів з ними ведеться депозитарними установами на підставі договорів, укладених з Товариством та власниками цінних паперів, емітованих Товариством.

Статутний капітал Товариства (надалі – «статутний капітал») складає 61 129 270,51 (шістдесят один мільйон сто двадцять дев'ять тисяч двісті сімдесят) гривень 51 копійку. Статутний капітал поділений на 79 388 663 (сімдесят дев'ять мільйонів триста вісімдесят вісім тисяч шістсот шістдесят три) прості іменні акції номінальною вартістю 77 (сімдесят сім) копійок кожна.

Товариство випускає в обіг прості іменні акції на весь розмір статутного капіталу і здійснює їх реєстрацію в порядку, передбаченому законодавством України. Акція Товариства посвідчує корпоративні права акціонера щодо цього Товариства. Усі акції Товариства є іменними та існують в бездокументарній формі.

Порядок розподілу прибутку і покриття збитків

Прибуток Товариства визначається в порядку, передбаченому чинним законодавством України, у тому числі положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Оподатковування Товариства здійснюється в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Чистий прибуток, що залишився після проведення обов'язкових розрахунків, залишається в повному розпорядженні Товариства.

Порядок розподілу чистого прибутку і покриття збитків визначається Вищим органом Товариства.

Товариство має право формувати резервний капітал у розмірі 15 відсотків статутного капіталу. Резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку Товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку.

Прибуток Товариства може бути використаний на:

- 1) здійснення статутної діяльності;
- 2) виробничий розвиток;
- 3) соціальний розвиток;
- 4) виплату дивідендів;
- 5) створення та поповнення резервного капіталу;
- 6) представницькі та інші цілі, що відповідають меті діяльності Товариства.

На виплату дивідендів може спрямовуватися частина чистого прибутку, розмір якої визначається Вищим органом Товариства, якщо інше не передбачено

законодавством. Товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів та здійснювати виплату дивідендів за простими акціями, якщо:

1) власний капітал Товариства менший, ніж сума його статутного капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю;

2) звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку;

3) в інших випадках, встановлених законодавством.

Політика підприємства стосовно адміністративних, управлінських та наглядових органів підприємства.

Головою та членами Наглядової ради не можуть бути:

- особи, яким суд заборонив займатися певним видом діяльності, що здійснюється Товариством;
- особи, які мають непогашену судимість за злочини проти власності, службові чи господарські злочини;
- особи, які відповідно до Закону не мають права бути посадовими особами акціонерного товариства

До складу Наглядової ради не повинні висуватися та обиратися особи, які є учасниками або членами органів юридичної особи, яка конкурує з діяльністю Товариства.

Вимоги стосовно до віку, статі до персоналу не висовуються.

Вимоги стосовно освіти та професійного досвіду адміністративних та управлінських органів висовуються згідно державних Довідників кваліфікаційних характеристик професій працівників.

Корпоративний кодекс корпоративного управління загальними зборами Товариства не затверджувався.

Інформація про загальні збори акціонерів (учасників)

Вид загальних зборів	Чергові	Позачергові
		X
Дата проведення	16 квітня 2019 року	
Кворум зборів	100	
Опис	<p>Вищим органом управління акціонерного товариства є загальні збори акціонерів. Відповідно до переліку акціонерів, які мають право на участь у Загальних зборах Товариства, складеного станом на 10 квітня 2019 року, загальна кількість голосуючих акцій Товариства 79 388 663 (сімдесят дев'ять мільйонів триста вісімдесят вісім тисяч шістсот шістдесят три) простих іменних акцій. 100% від загальної кількості голосуючих акцій Товариства належить MIRAPHYTOS HOLDING LTD (МІРАФІТОС ХОЛДІНГ ЛТД).</p> <p>Враховуючи, що ПРАТ «ФІТОФАРМ» складається з однієї особи, до нього не застосовуються загальні положення щодо порядку скликання та проведення загальних зборів акціонерного товариства.</p> <p>Відповідно до вимог чинного законодавства України повноваження загальних зборів акціонерів, передбачені законом та Статутом ПрАТ «ФІТОФАРМ», здійснюються одноосібно єдиним акціонером - MIRAPHYTOS HOLDING LTD (МІРАФІТОС ХОЛДІНГ ЛТД).</p> <p>Рішення єдиного акціонера з питань, що належать до компетенції Загальних зборів, оформлюється ним письмово (у формі рішення). Таке рішення акціонера має статус протоколу Загальних зборів і підписується повноважним керівником юридичної особи-акціонера, або особами, що мають таке право відповідно до належним чином оформленої довіреності юридичної особи – акціонера.</p> <p>Присутні: представник єдиного акціонера Товариства MIRAPHYTOS HOLDING LTD (МІРАФІТОС ХОЛДІНГ ЛТД) Владислав Малинін, який діє на підставі довіреності від 27 вересня 2018 року, запрошені: генеральний директор Тілахун Гобезайєху Єйасу, директор фінансовий Кулага Валерій Анатолійович, голова Наглядової ради Курганов Руслан Анатолійович.</p> <p>ПОРЯДОК ДЕННИЙ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розгляд звіту Наглядової ради за 2018 рік та затвердження заходів за результатами його розгляду. 2. Розгляд висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду. 3. Затвердження річного звіту Товариства за 2018 рік. 4. Розподіл прибутку і збитків Товариства за 2018 рік. Затвердження розміру річних дивідендів. 5. Про схвалення вчинених Товариством значних правочинів. 6. Про попереднє надання згоди на вчинення Товариством значних правочинів.	

З питання № 1 порядку денного

«Розгляд звіту Наглядової ради за 2018 рік та затвердження заходів за результатами його розгляду.»

ВИРІШИВ:

- 1.1. Затвердити звіт Наглядової ради Товариства за 2018 рік (додається).
- 1.2. Рішень за наслідками розгляду звіту Наглядової ради Товариства не приймати.

З питання № 2 порядку денного

«Розгляд висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду.»

ВИРІШИВ:

- 2.1. Затвердити висновки зовнішнього аудиту (додається).
- 2.2. Рішень за наслідками розгляду висновків зовнішнього аудиту не приймати.

З питання № 3 порядку денного

«Затвердження річного звіту Товариства за 2018 рік.»

ВИРІШИВ:

- 3.1. Затвердити річний звіт Товариства за 2018 рік (додається).

З питання № 4 порядку денного

«Розподіл прибутку і збитків Товариства за 2018 рік. Затвердження розміру річних дивідендів.»

ВИРІШИВ:

- 4.1. Чистий прибуток, отриманий Товариством за результатами діяльності у 2018 році, у розмірі 6 531 152 (шість мільйонів п'ятсот тридцять одна тисяча сто п'ятдесят дві) гривень 51 копійка спрямувати на розвиток виробництва, щорічного відрахування до резервного капіталу Товариства не здійснювати.
- 4.2. Нарахування та виплату дивідендів за підсумками роботи Товариства у 2018 році не здійснювати.

З питання № 5 порядку денного

«Про схвалення вчинених Товариством значних правочинів.»

ВИРІШИВ:

- 5.1. Схвалити вчинені Товариством наступні значні правочини з:
  - 1) ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БАДМ» (код ЄДРПОУ 31816235), Договір поставки № 7 від 29.12.2017 року на суму 600 000 000 (шістсот мільйонів) гривень;
  - 2) ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВЕНТА ЛТД» (код ЄДРПОУ 21947206), Договір поставки № 4 від 29.12.2017 на суму 500 000 000 (п'ятсот мільйонів) гривень;
  - 3) СПІЛЬНИМ УКРАЇНСЬКО-ЕСТОНСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ У ФОРМІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОПТИМА-ФАРМ, ЛТД» (код ЄДРПОУ 21642228), Договір поставки № 5 від 29.12.2017 року на суму 600 000 000 (шістсот мільйонів) гривень;

- 4) ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТОМАШ» (код ЄДРПОУ 25184975), Договір поставки № 1 від 29.12.2017 року на суму 150 000 000 (сто п'ятдесят мільйонів) гривень;
- 5) ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АМЕТРІН ФК» (код ЄДРПОУ 38218086) Договір поставки № 3 від 29.12.2017 року на суму 150 000 000 (сто п'ятдесят мільйонів) гривень.

З питання № 6 порядку денного

«Про попереднє надання згоди на вчинення Товариством значних правочинів.»

ВИРІШИВ:

6.1. Попередньо схвалити вчинення Товариством в ході звичайної поточної господарської діяльності протягом одного року з дня прийняття цього рішення єдиним акціонером Товариства наступних значних правочинів з:

1) АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК» (код ЄДРПОУ 09806443), авалування векселів на суму 46 000 000 (сорок шість мільйонів) гривень;

2) АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК» (код ЄДРПОУ 09806443), надання кредиту(ів) на суму 40 000 000 (сорок мільйонів) гривень;

3) ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» код ЄДРПОУ 00032129), надання кредиту(ів) на суму 50 000 000 (п'ятдесят мільйонів) гривень.

Це рішення має статус протоколу загальних зборів Товариства.

Річний звіт Товариства за 2018 рік.

Опис основних характеристик систем внутрішнього контролю і управління ризиками емітента

Чи створено у вашому акціонерному товаристві ревізійну комісію або введено посаду ревізора? (так, створено ревізійну комісію / так, введено посаду ревізора / ні) Ні

Якщо в товаристві створено ревізійну комісію:

Кількість членів ревізійної комісії 0 осіб.

Скільки разів на рік у середньому відбувалися засідання ревізійної комісії протягом останніх трьох років? 0

Відповідно до статуту вашого акціонерного товариства, до компетенції якого з органів (загальних зборів акціонерів, наглядової ради чи виконавчого органу) належить вирішення кожного з цих питань?

	Загальні збори акціонерів	Наглядова рада	Виконавчий орган	Не належить до компетенції жодного органу
Визначення основних напрямів діяльності (стратегії)	Так	Ні	Ні	Ні
Затвердження планів діяльності (бізнес-планів)	Так	Ні	Ні	Ні
Затвердження річного фінансового звіту, або балансу, або бюджету	Так	Ні	Ні	Ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів виконавчого органу	Так	Ні	Ні	Ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів наглядової ради	Ні	Ні	Ні	Ні
Обрання та припинення повноважень голови та членів ревізійної комісії	Так	Ні	Ні	Ні
Визначення розміру винагороди для голови та членів виконавчого органу	Ні	Так	Ні	Ні
Визначення розміру винагороди для голови та членів наглядової ради	Так	Ні	Ні	Ні
Прийняття рішення про притягнення до майнової	Ні	Так	Ні	Ні

відповідальності членів виконавчого органу				
Прийняття рішення про додатковий випуск акцій	Так	Ні	Ні	Ні
Прийняття рішення про викуп, реалізацію та розміщення власних акцій	Так	Ні	Ні	Ні
Затвердження зовнішнього аудитора	Ні	Так	Ні	Ні
Затвердження договорів, щодо яких існує конфлікт інтересів	Ні	Ні	Ні	Так

Чи містить статут акціонерного товариства положення, яке обмежує повноваження виконавчого органу приймати рішення про укладення договорів, враховуючи їх суму, від імені акціонерного товариства? (так/ні) Так

Чи містить статут або внутрішні документи акціонерного товариства положення про конфлікт інтересів, тобто суперечність між особистими інтересами посадової особи або пов'язаних з нею осіб та обов'язком діяти в інтересах акціонерного товариства? (так/ні) Ні

Які документи існують у вашому акціонерному товаристві ?

	Так	Ні
Положення про загальні збори акціонерів		X
Положення про наглядову раду	X	
Положення про виконавчий орган	X	
Положення про посадових осіб акціонерного товариства		X
Положення про ревізійну комісію (або ревізора)		X
Положення про акції акціонерного товариства		X
Положення про порядок розподілу прибутку		X
Інше (запишіть)		

Яким чином акціонери можуть отримати таку інформацію про діяльність вашого акціонерного товариства?

Інформація про діяльність акціонерного товариства	Інформація розповсюджується на загальних зборах	Інформація оприлюднюється в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або	Документи надаються для ознайомлення безпосередньо в акціонерному товаристві	Копії документів надаються на запит акціонера	Інформація розміщується на власній інтернет сторінці акціонерного товариства
---	---	--	--	---	--

		через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку			
Фінансова звітність, результати діяльності	Так	Так	Так	Так	Так
Інформація про акціонерів, які володіють 10 відсотків та більше статутного капіталу	Ні	Так	Ні	Ні	Так
Інформація про склад органів управління товариства	Так	Так	Так	Так	Так
Статут та внутрішні документи	Так	Ні	Так	Так	Так
Протоколи загальних зборів акціонерів після їх проведення	Ні	Ні	Так	Так	Так
Розмір винагороди посадових осіб акціонерного товариства	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні

Чи готує акціонерне товариство фінансову звітність у відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності? (так/ні) Так

Скільки разів на рік у середньому проводилися аудиторські перевірки акціонерного товариства незалежним аудитором (аудиторською фірмою) протягом звітного року?

	Так	Ні
Не проводились взагалі		X
Менше ніж раз на рік		X
Раз на рік	X	
Частіше ніж раз на рік		X

Який орган приймав рішення про затвердження незалежного аудитора (аудиторської фірми) ?

	Так	Ні
Загальні збори акціонерів		X
Наглядова рада	X	
Виконавчий орган		X
Інше (зазначити)		

З ініціативи якого органу ревізійна комісія (ревізор) проводила перевірку останнього разу?

	Так	Ні
З власної ініціативи		X
За дорученням загальних зборів		X
За дорученням наглядової ради		X
За зверненням виконавчого органу		X
На вимогу акціонерів, які в сукупності володіють понад 10 відсотків голосів		X
Інше (запишіть)	Ревізійна комісія відсутня з 2013 року	

Власний кодекс корпоративного управління, яким керується емітент

Товариство в своїй діяльності не керується власним кодексом корпоративного управління.

Відповідно до вимог чинного законодавства України, Товариство не зобов'язане мати власний кодекс корпоративного управління. Ст.33 Закону України "Про акціонерні товариства" питання затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління товариства віднесено до виключної компетенції загальних зборів акціонерів. Загальними зборами акціонерів ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "ФІТОФАРМ" кодекс корпоративного управління не затверджувався. У зв'язку з цим, посилання на власний кодекс корпоративного управління, яким керується емітент, не наводиться.

Кодекс корпоративного управління фондової біржі, об'єднання юридичних осіб або інший кодекс корпоративного управління, який емітент добровільно вирішив застосовувати

Товариство не користується кодексом корпоративного управління фондової біржі, об'єднання юридичних осіб або іншим кодексом корпоративного управління. Товариством не приймалося рішення про добровільне застосування перелічених кодексів. Крім того, акції ПРАТ "ФІТОФАРМ" на фондових біржах не торгуються, Товариство не є членом будь-якого об'єднання юридичних осіб. У зв'язку з цим, посилання на зазначені в цьому пункті кодекси не наводяться.

Інформація про практику корпоративного управління, застосовувану понад визначені законодавством вимоги

Посилання на всю відповідну інформацію про практику корпоративного управління, застосовану понад визначені законодавством вимоги: принципи корпоративного управління, що застосовуються Товариством в своїй діяльності, визначені чинним законодавством України та Статутом, який розміщений за посиланням <https://www.fitofarm.ua>. Будь-яка інша практика корпоративного управління не застосовується.

У разі якщо емітент відхиляється від положень кодексу корпоративного управління, зазначеного в абзацах другому або третьому пункту 1 цієї частини, надайте пояснення, від яких частин кодексу корпоративного управління такий емітент відхиляється і причини таких відхилень. У разі якщо емітент прийняв рішення не застосовувати деякі положення кодексу корпоративного управління, зазначеного в абзацах другому або третьому пункту 1 цієї частини, обґрунтуйте причини таких дій

Інформація щодо відхилень від положень кодексу корпоративного управління не наводиться, оскільки Товариство не має власного кодексу корпоративного управління та не користується кодексами корпоративного управління інших підприємств, установ, організацій.

Генеральний директор
ПРАТ «ФІТОФАРМ»

Малинін В.А.